

«I ma fa mal da vesair ina vatga senza cornas»

Il promotur da l'iniziativa deriva dal Grischun e viva a Perrefit

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Purs che tegnan vatgas u chauras cun cornas duain survegnir sustegn finanziel. Armin Capaul s'engascha gia daditg persuerter. Sias acziuns u petiziuns n'han fin uss gidà nagut. Perquai han el e ses cumbattants lantschà in'iniziativa.** L'anr inscuntra il pur sin piazza federala a Berna, nua ch'el rimna sutscrizziuns en tutta fradaglia. Il puranchel cun barba grischia porta ina chapitscha da launa e na fa naginas ceremonias. El pledenta ils passants e di a mintgin ti. Svelt pledenta el la glieud e maina in raschioni. «Vesais vi là quest placat cun questa vatga? N'èsi betg in bellezza animal? Cun sias bellas cornunas?» Il passant dat il chau e Capaul cuntinua: «Quai è ina reclama da l'uniun purila. Lezza na sustegna betg mia iniziativa. Aber far reclama cun vatgas da corna, gliez lura bain!»

Pertge dovri cornas?

Ins fetschia gugent reclama cun vatgas da corna, gist per il turissem. En vardad portian oz dentant mo pli diesch pertschient da las vatgas svizras cornas, di Capaul.

El sa regorda anc bain cura ch'el ha vesì l'emprima giada vatgas smuttadas. Igl è stà avant passa trent'onns sin l'Alp Survava, nua ch'el lavurava sco zezen. Las vatgas scornadas suavian uschè fitg ch'ellas avevan spima sin bucca. Oz manegia el da savair pertge.

Tenor Capaul ha la corna funcziuns multifaras: Ella gidia a reglar la temperatura. Senza corna piteschia la vatga pli fitg da la chalira, perquai la spima sin bucca. La muaglia dovria la corna era per cumbunitgar. Plinavant sajan ils cumbats tranter las pugnieras pli privlus sche las

vatgas n'hajan nagina corna. Ils animals na pugnian lura betg cun il chau – lez dolia memia fitg perquai ch'ins haja fatg giu la corna – mabain pugnian en il venter, tge che procura per blessuras internas.

Cun duas fin trais emnas brischan ins or als vadels las cornas cun in fier. Per

ch'ils vadels na sentian nagut survegnian els in med cunter la dolur. «Strusch che l'effect dal med tschessa, van ils vadels enavos perquai ch'els han talas dolurs en il chau. Quests animals han suenter per vita duranta mals da fantom», manegia Capaul.

Impunder dapli plaz e temp

A Perrefitte, sin ses manaschi en il Giura bernais, tegna Capaul brinas originalas per la producziun da chaschiel e charn. Dasperas ha el chauras, nursas ed in asen. Tegnair animals cun corna dettia dapli lavur. Per metter ils animal sin patun stoppian ins sa deditgar a mintgin. «Per rentar stritgan e brancan ins mintga tier. Ins ha ina relaziun pli stretga.» Er en ina stalla libra possian ins tegnair animals da corna. I dovria simplamain dapli plaz.

In pur cun vatgas da corna impunda pia dapli temp u sto avair ina stalla pli gronda. L'iniziativa pretenda perquai dapli sustegn finanziel. «La finala datti pajaments directs era per muschnas da crappa, bigls e paleras. Pertge na duessi betg era dar insatge per vatgas entiras?», dumonda Capaul.

Enfin uss han ils inizants rimnà var 20 000 sutscrizziuns. Anc in onn han els temp per dumagnar ensem las 100 000 sutscrizziuns necessarias.

Pagina d'internet en rumantsch

La pagina d'internet www.hornkuh.ch san ins leger era per rumantsch. La pagina porscha infurmaziuns davart ils motifs e las finamiras. Ins vesa tge associaziuns che sustegnan ils inizants, per exempel l'uniun dals purs pitschens. Era la glista da sutscrizziuns pon ins chargin giu da questa pagina, tut en rumantsch.

Tut losch da sia brina cun corna – Armin Capaul a Perrefitte sin ses manaschi en il Giura bernais.

FOTO P. ZINNIKER